

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар
Ус цаг уур, орчны судалгаа, мэдээллийн хүрээлэн

**Далай, цаг агаар ба уур
амьсгал**

УЦУОСМХ-гийн эрдэмтэн нарийн бичгийн
дарга П.Гомболүүдэв

Дэлхийн цаг уурын өдөр: Далай, цаг агаар ба уур амьсгал

- Цаг агаар, уур амьсгалын процесс-агаар мандал, гэтэл далай тэдгээрт онцгой нөлөөл үзүүлдэг.
- Эдийн засгийн залгуурдагч бөгөөд худалдаа арилжааны тээвэрлэлтийн 90% нь далайгаар зөөгддөг.
- Хүн амын 40% нь далайн эрэг орчим амьдарч байна.

Далай, цаг агаар ба уур амьсгалд нөлөөлөх

Далай, эх газрын аюулгүй байдал

Далайн ажиглалт, мониторинг

Уур амьсгалын үзүүлэлтийг урьдчилан мэдээлэх

Далай ба уур амьсгалын өөрчлөлт

Тогтвортой хөгжлийн зорилт, бусад хөтөлбөрүүд

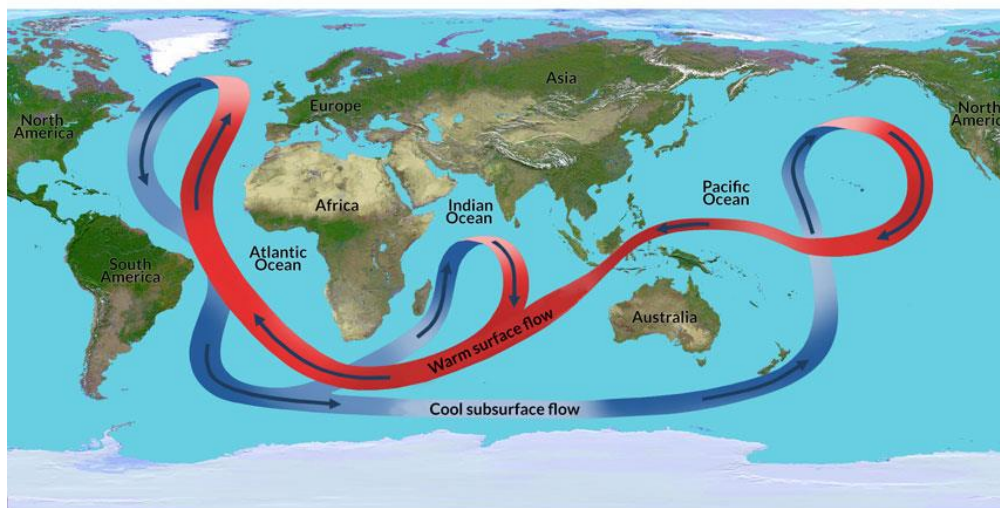
Далай хэрхэн цаг агаар ба уур амьсгалд нөлөөлөх вэ?

**2021
2030** United Nations Decade
of Ocean Science
for Sustainable Development

Далай, тэнгис

- НҮБ-ын 10 жилийн хөтөлбөр-Далайн ШУ-ыг тогтвортой хөгжилд (2021-2030)
- Хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй нэмэлт дулааралтын 90% далайд, 2.3% нь агаа мандалд, үлдсэн хэсэг нь цас, мөсний хайлалт, эх газрыг халаахад зарцуулагдаж байна.
- Тропикийн бүсийн ууршилтаас үүл үүсэх бөгөөд далайн хар шуурга, циклоныг бий болгодог.
- Агаар мандал-далайн харилцан үйлчлэл, түүний физик механизмыг сайн судлаж цаг агаар, уур амьсгалын прогнозд ашиглах шаардлагатай.

Sea Level Rise
1993-2020

Далай, эх газрын цаг агаар, аюулгүй байдал

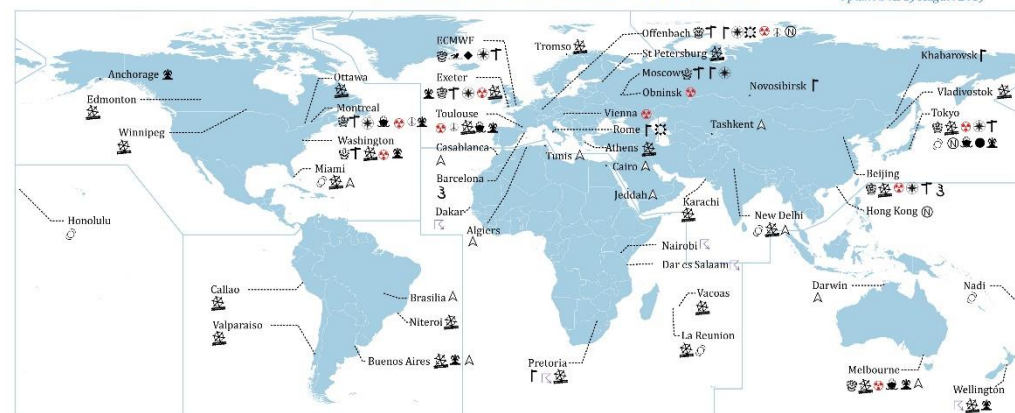

Далай, тэнгисийн цаг агаар

- ДЦУБ нь ОУДБ болон ОУ-ын Гидрографикийн байгууллагатай хамтран далайн цаг агаарын прогноз, ялангуяа Арктикын далайн тээвэрт зориулж тусгай мэдээгээр үйлчилж байна.
- Түүнээс гадна Бүс нутгийн цаг уурын 40 төв далайн цаг уур, далайн давалгаа болон тропикийн циклоны урьдчилсан мэдээгээр үйлчилж байна.

WMO Designated Global Data-processing and Forecasting System Centres - Nowcasting and Weather Forecasting (upto 30 days)

Legend

☉ World Meteorological Centres (WMCs)* (9)	☉ RSMCs Tropical Cyclone Forecasting (6)	☉ RSMCs Nowcasting (3)
△ RSMCs Geographic Specialization (12)	☉ RSMCs Severe Weather Forecasting (5)	☉ RSMCs Limited Area Ensemble NWP (2)
⚓ RSMCs(NRT***) Lead Centre for Coordination of Wave Forecast (1)	☉ RSMCs Marine Meteorological Services (24)	☉ RSMCs Global Ensemble NWP (7)
● RSMCs(NRT***) Lead Centre for Coordination of EPS Verification (1)	☉ RSMCs Nuclear Emergency Response** (10)	☉ RSMCs Limited Area Deterministic NWP (6)
◆ RSMCs(NRT***) Lead Centre for Coordination of DNV (1)	☉ RSMCs Non-Nuclear Emergency Response** (3)	☉ RSMCs Global Deterministic NWP (8)
⚓ RSMCs Numerical Ocean Wave Prediction (4)	☉ RSMCs Sand and Duststorm Forecasts (2)	☉ ICAO designated Volcanic Ash Advisory Centres (9)

* World Meteorological Centres are also Global Producing Centres for a) Deterministic Numerical Weather Prediction, b) Ensemble Numerical Weather Prediction, and c) Long-Range Forecasts.
** RSMC for nuclear and non-nuclear emergency response have Atmospheric Transport and Dispersion Modelling (ATDM) capabilities.

*** NRT stands for Non-Real-Time

DESIGNATIONS USED

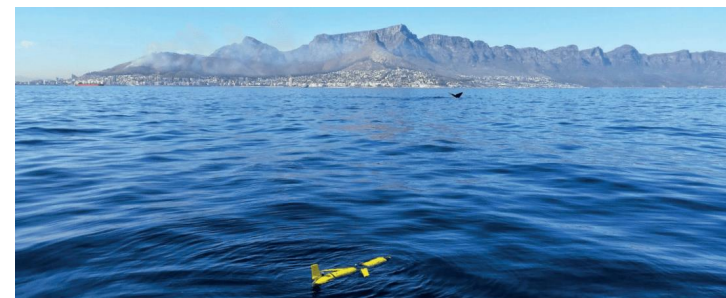
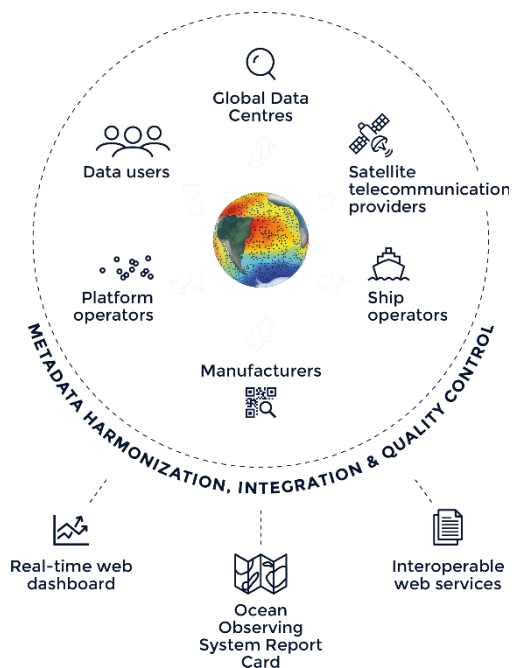
The depiction and use of boundaries, geographic names and related data shown on maps and included in lists, tables, documents, and databases on this web site are not warranted to be error free nor do they necessarily imply official endorsement or acceptance by the WMO.

Далайн ажиглалт, мониторинг

Далай, тэнгисийн ажиглалтын систем

- Дэлхийн улсын хамтын ажиллагаа их ач холбогдолтой. Франц улс 3000 ажиглалтын системийг санхүүжүүлсэн.
- ДЦУБ-ын Туйлын урьдчилсан мэдээг гаргах төслийг 2013-2022 оны хооронд хэрэгжүүлж байна.
- Цаашид удаан хугацааны тогтвортой ажиглалт, мониторингийн систем хэрэгтэй.

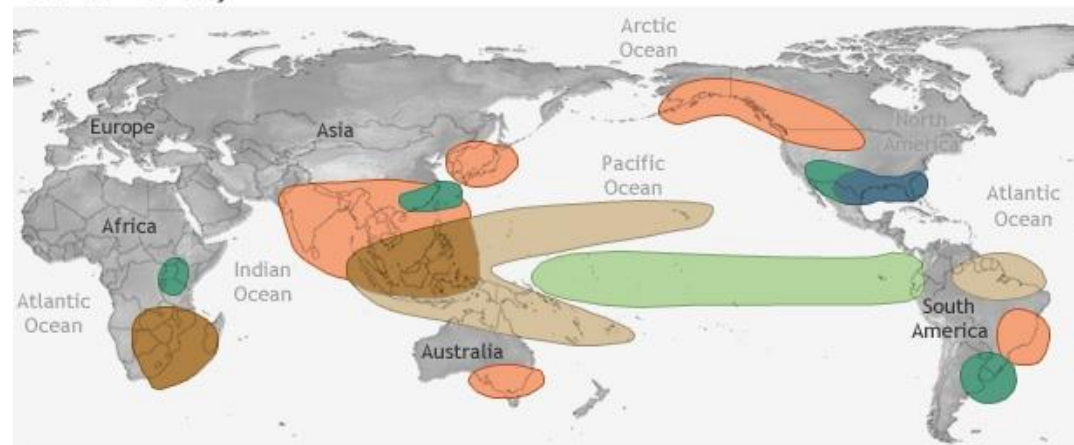

Уур амьсгалын үзүүлэлтийг урьдчилан мэдээлэх

EL NIÑO CLIMATE IMPACTS

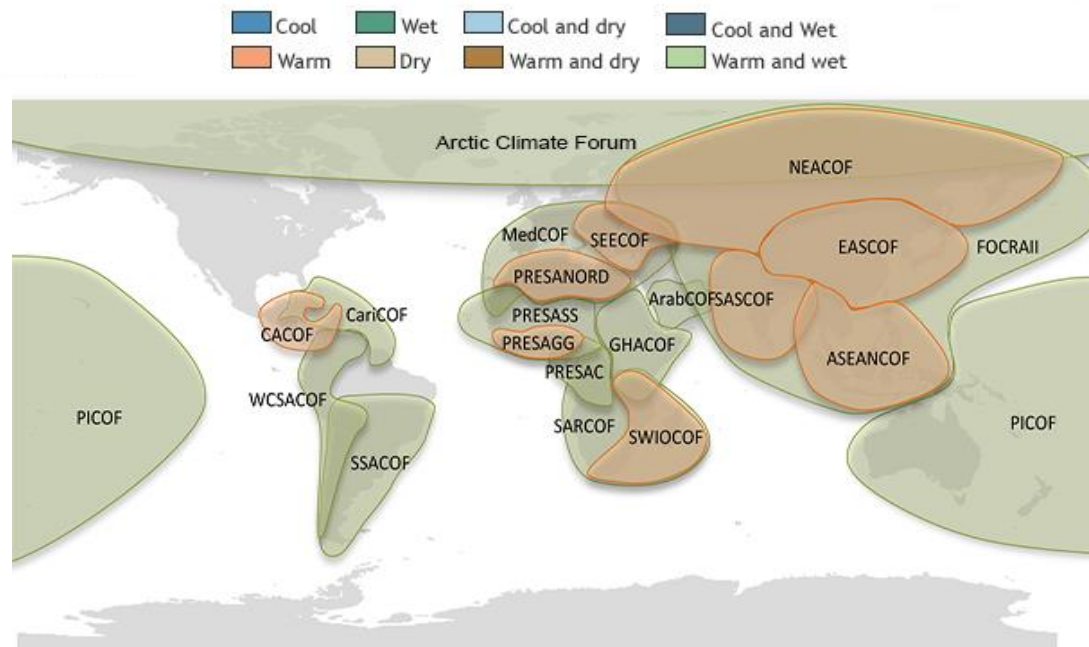
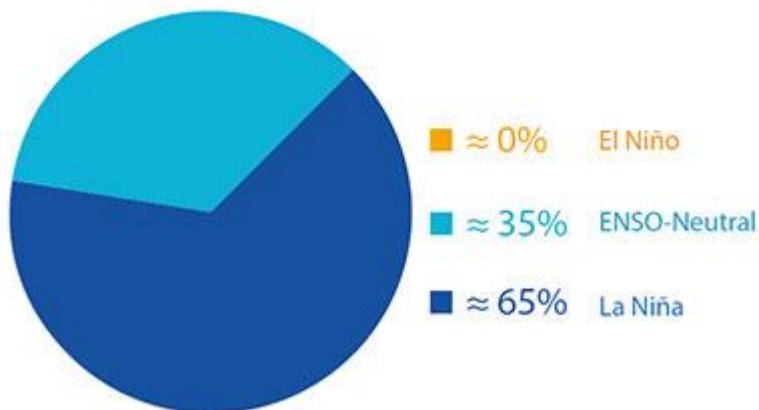
December-February

Далайн уур амьсгал

- Далай нь дэлхийн уур амьсгалд нөлөөлөх бөгөөд 7 хоногоос 10 жил хүртэлх хугацааны давтамж, циклтэй агаар мандлын үзэгдэл, процессыг бий болгодог.
- Өмнөдийн хэлбэлзэл буюу Эль-Нино болон Ла-Нино, Энэтхэгийн далайн Диапол, Хойд Атлантын хэлбэлзэл
- Эль-Нино 2-7 жилийн давтагдалтай 9-12 сарын турш үргэлжилдэг.

ESTIMATED ENSO PROBABILITIES FOR FEBRUARY-APRIL 2021

Далай ба уур амьсгалын өөрчлөлт

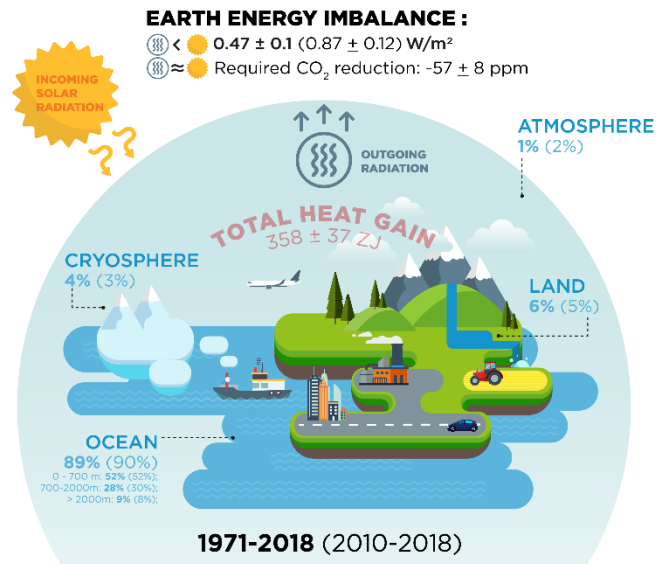
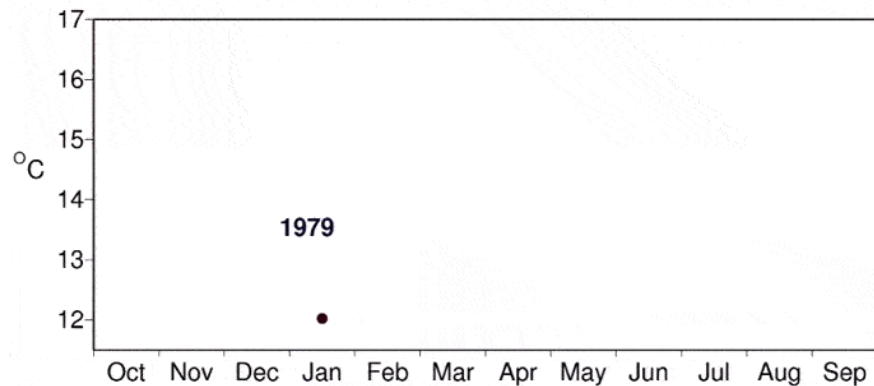

Далайн уур амьсгалын өөрчлөлт

- ДЦУБ нь Далай уур амьсгал харилцан үйлчлэл, гамшигт үзэгдлийн судалгаа хийж байна.
- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөлөл-далайн экосистем судалгааг Дэлхийн хүнс хөдөө аж ахуйн байгууллагатай хамтран хийж байна.
- IPCC олон улсын Уур амьсгалын өөрчлөлт ба Далай ба Криосфер тусгай илтгэлийг 2019 онд гаргав.

Monthly global-mean temperatures since January 1979

Тогтвортой хөгжлийн зорилт

- НҮБ-ын 10 жилийн хөтөлбөр-Далайн ШУ-ыг тогтвортой хөгжил (2021-2030)
- Дэлхийн цаг уурын байгууллага нь 2021 оны Дэлхийн цаг уурын өдрөөр далай, цаг агаар ба уур амьсгалын хоорондын нарийн төвөгтэй холбоог ойлгоход илүү анхаарч ажиллах урилсан байна.
- Үндэсний Ус цаг уурын алба нь бидний амьдарч буй дэлхийн уур амьсгалын өөрчлөлт, нөлөөллийг танин мэдэх, хүн ардын ахуй амьдрал, амь нас, өмч хөрөнгөд учрах аюул, эрсдэлийг бууруулж, улс орны, улмаар дэлхийн эдийн засагт хувь нэмрээ оруулж байна.

**2021
2030** United Nations Decade
of Ocean Science
for Sustainable Development

Анхаарал тавьсан явдалд баярлалаа.

**Ус, цаг уурчдаа Дэлхийн усны болон Цаг уурын өдрийн баярын
мэнд хүргэж, амьдралд тань хамгийн сайн сайхнийг хүсэн ерөөе.**